

„Az életet átszövő statisztika – Miben változott/változik az életünk”

című konferencia és közös gondolkodás (2021. november 9.)

a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából

Az Óbudai Egyetem (ÓE) Keleti Károly Gazdasági Kara szervezésében 2021. november 9-én megtartott on-line konferencia és közös gondolkodás mottója: „*Az életet átszövő statisztika*”. A rendezvény programja és kiadványa¹ a számok, adatok és a statisztika mindennapi életünkben betöltött szerepével, a statisztikai adatok értelmezésével foglalkozik, választ keresve rendezvény mottójául választott kérdésre.

A szervezők célja 2017-ben megkezdett közös gondolkodás továbbvitele. Az ez évi szimpózium címe, felvezető gondolata a változás volt. A 2020-as év, a pandémia új kihívásokat teremtett, innovációra készítette az intézményeket, az egyéneket, bebizonyítva, hogy az emberek problémamegoldóképessége, kreativitása sokkal jobb, mint amit gyakran feltételezünk. A felsőoktatásban, a tudományban, a mindennapi életben az információ-áramlás, a kommunikáció új eszközeit széles körben nap mint nap alkalmazzuk. Ezek a kihívások a statisztikák, a statisztikusok számára is óriási kihívást jelentenek. A statisztikák iránti bizalom úgy a felhasználók, mint a laikusok számára fontossága nyilvánvalóan megerősödött, hiszen olyan körben kell döntéseket hozniuk, amelyek a korábbi gyakorlatukban nem szerepeltek, tapasztalatokkal róluk nem rendelkeznek. A bizalom alapja a minél szélesebb körű információ, nemcsak a statisztikák előállításáról, hanem a folyamatáról és felhasználási területeiről. A kezdeti gondolatot túllépve fontosnak tartjuk, hogy bemutassuk az élet azon területeit, ahol az adatok, a statisztikák rávilágítanak olyan összefüggésekre, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot a hallgatók, a kollégák körében.

Az élet itt is felülírta korábbi mechanizmusokat, az on-line térbe áttett oktatás újfajta megoldásokat követel, de egyben új lehetőségeket is teremt. Ez megnyilvánult a szimpózium hibrid módon történt megszervezésében is, hiszen az utolsó pillanatban sikerült megoldani az egyidejű közvetítést, ami lehetővé tette, hogy kollégák, hallgatók távolról is követhessék a rendezvényt. Így a jelenléti és on-line résztvevők száma meghaladta a száz főt.

A szimpóziumot Prof. Dr. Gulácsi László rektorhelyettes, az Óbudai Egyetem vezetése nevében, Dr. Kincses Áron, a Központi Statisztikai Hivatal alelnöke, a KSH nevében, Dr. Garai-Fodor Mónika a Keleti Károly gazdasági Kar nevében és Dr. Kormos Zoltán főtitkár, a Magyar Statisztikai nevében köszöntötte. Kiemelték, hogy fontos az intézmények és a különböző szakmák közötti párbeszéd. A köszöntők után hangzottak el a szakmai előadások.

Dr. Kincses Áron előadásában a koronavírus társadalmi és gazdasági hatásait ismertette, a 2021. évi legfrissebb 'adatok' alapján, rámutatva, hogy például az on-line pénztárgépek által szolgáltatott adatokból milyen települési mintázatok rajzolhatók ki.

¹ A konferencia előadásainak magyar és angol nyelvű összefoglalóit szerkesztette Dr. Takácsné Prof. Dr. György Katalin és Dr. Csernák József. A kiadvány elérhető a kiadó, az Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara honlapján: <https://kgk.uni-obuda.hu/gazdasagstatisztika-konferencia/eloadaskivonatok>

Dr. Ferenci Tamás, az Óbudai Egyetem docense a járvány modellezésének és paraméterbecslésnek a kérdéseivel foglalkozott, az adatfelhasználás és értelmezés fontosságára és a korlátokra felhívva a figyelmet. A lakossági tájékoztatás, a bizalom megléte vagy hiánya nagyban befolyásolja a járványkezelés lehetséges kimenetét.

Dr. Dusek Tamás, a Széchenyi Egyetem professzora kiemelte, hogy a társadalmi rendszerek bonyolultsága okán nem is olyan egyszerű a koronavírus terjedését előrejelző modellek alkotása. Fontos az okosság – időbeliség – okság összefüggése mentén.

Az elmúlt húsz év demográfiai folyamataiban megmutatkozó területi egyenlőtlenségekkel foglalkozott Dr. Obádovics Csilla, a Soproni Egyetem professzora. Az országon belül kisebb területi egységekre megvizsgálva a demográfiai folyamatokat kimutatható az ország kelet-nyugati megosztottsága, a befogadó és elengedő térségek, amelyek számos jövőben megválaszolendő kérdést vetnek fel.

Dr. Kormos Zoltán, a Magyar Statisztikai Társaság főtitkára a Covid-19 járvány gazdasági folyamatokra gyakorolt hatásairól hozott példákat. Aláhúzta, hogy a járvány hatásaként látható, hogy a gazdasági szereplők is változtatásokra kényszerültek a tevékenységüket illetően is.

Dr. Laczka Éva, címzetes egyetemi tanár, a KSH korábbi elnökhelyettese, az MST korábbi elnöke érdekes felütéssel kezdett, Herbert George Wells (1866-1946) a science fiction egyik atyjaként tekintett írótól idézett: „A statisztikai gondolkodás egy napon ugyanolyan fontossá válik, mint az olvasás és az írás képessége”. A gondolat mentén kiemelte az oktatás, a szemlélet-formálás fontosságát, miszerint a statisztikai ismeretek, a statisztikai tudás nélkül nagyon sok hibát lehet elkövetni, mindez hamis következtetésekre vezet(het), félrevezet(heti) a felhasználókat, az olvasókat.

A következőkben Dr. Zsibók Zsuzsanna, a Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete, tudományos munkatársa a nemzeti szintű bruttó hazai össztermék előrejelzésének területi leskálázása témájával foglalkozott, bemutatva, hogy a fontos a múltbéli folyamatok ismerete, a trendek értelmezése, de a gazdasági, társadalmi folyamatokra vonatkozó előrejelző-képesség komplex, rendszerszemléletű megközelítést igényel. Érdekes gondolat felvetés volt, az előrejelzés fogalmának értelmezési dilemmája. Miről is beszélünk: előrejelzés – projekció – predikció – feltételes forgatókönyvek – kvantitatív scenáriók – előreszámítások?

Záróelőadaskén Dr. Járasi Éva Zsuzsanna, a Budapesti Közlekedési Vállalat Zrt. gazdasági szakértője a gyakorlatból hozott példa mentén villantott fel néhány kérdést, kritikus pontot a folyamatmodellezés területéről, a különböző területek szakértőinek gondolkodásából, eltérő fogalomhasználatából adódó helyzetekre.

Az előadások végét követő vitában több, a szakma közélet képviselője megszólalt. A rendezvény egyik célja, hogy a hallgatók körében is felkeltse az érdeklődést. Reméljük, sikerült a csatlakozó hallgatók kíváncsiságát felkelteni és továbbra is alapkérdésük marad a 'miért' és egyre többen keresik a választ, többek között a statisztika megértése és alkalmazása segítségével.

Ma is fontos, általános érvénnyel bír, József Attila után „... játszani is engedd szép, komoly fiadat...” (József Attila, Levegőt, 1935). A játék egyben maga a tapasztalás, a kreativitás megalapozása, kérdéseket vetve fel a megismerés folyamatában. A sikeres tehetségmenedzser, „Arisztotelész professzor” már megmondta: kíváncsi, tanulásra hajlandó fiatalok számára van szükség.

Meg kell értetni a hallgatókkal, hogy miért van szüksége – a sokszor nem szeretett ismeretekre – és legfőképpen arra, hogy mire tudják a megszerzett ismereteket használni, hol és hogyan szövi át életüket, mindennapjaikat a számok világa. A szimpózium célja, hogy fórumot teremtsen a címben felvetett gondolat felsőoktatásbeli értelmezésére.

Köszönet az előadóknak, a résztvevőknek! Gondolkodjunk közösen!

Budapest, 2021 november 10.

Takácsné György Katalin (ÓE)

